

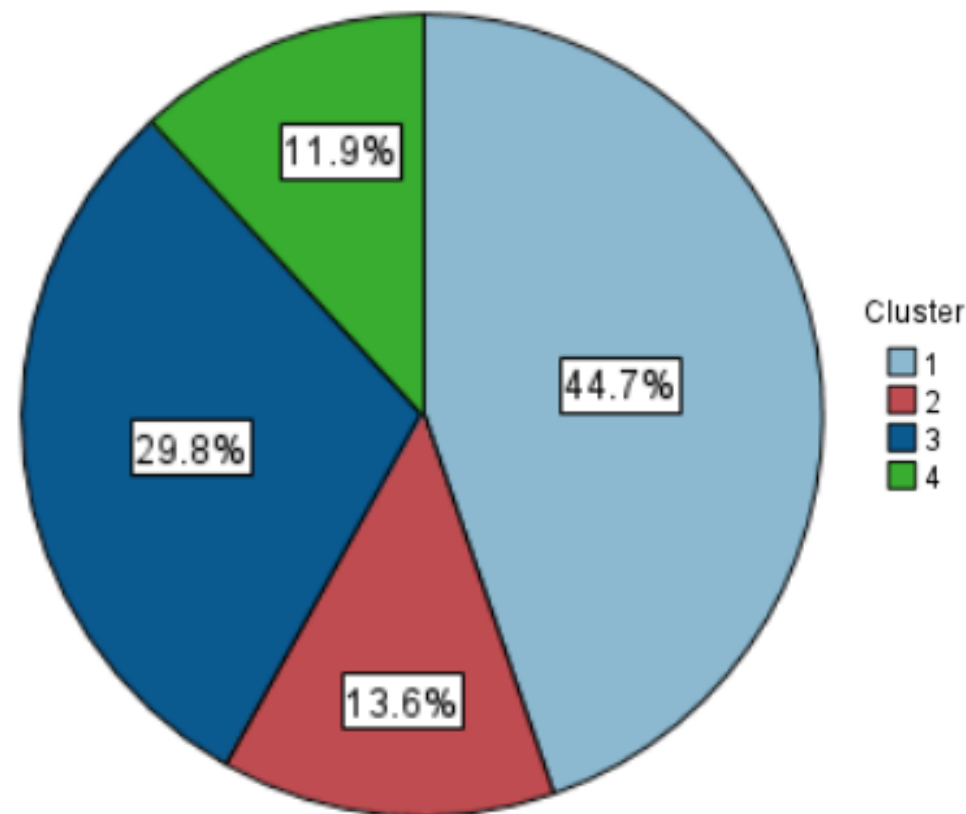
Jauniešu klasterizācija

levads

- Dati atlasīti par periodu no 01.01.2020 līdz 31.12.2024
- Kopā atlasīti 30,5 tūkst. ierakstu jeb 1274 anketas vai dati par 661 jauniešiem
- Turpmākā analīzē piedalījās tikai anketas, kuras ir pirmā vērtēšanas reize jeb 488 jaunieši.

Klasteru skaits un izmērs

- Datu apstrādes metode: two-step cluster analysis
- 4 klasteri
- Silhouette index = 0.7 (maks 1.0, bet no 0.5 līdz 1.0 ir labs klasteru iedalījums)
- Galvenie parametri, kas iedalīja datus klasteros:
 - **Finanšu plānošana,**
 - **Iepirkšanās/samaksa par mājokli**
 - **Laika plānošanā/brīva laika pavadīšana**

Klasteri

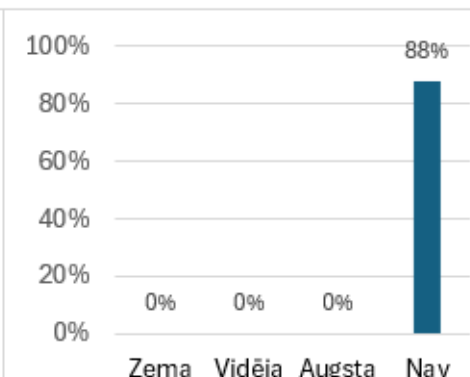
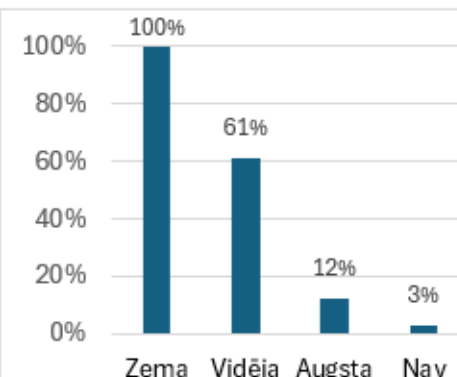
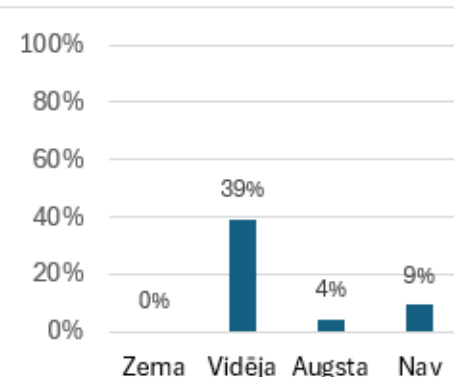
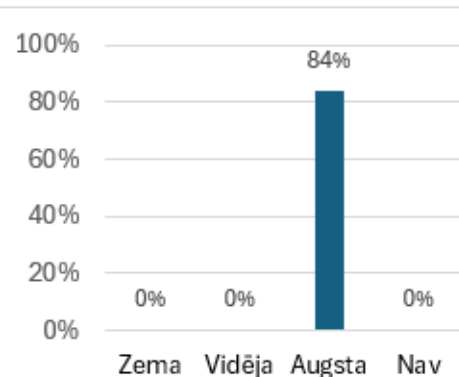
1

2

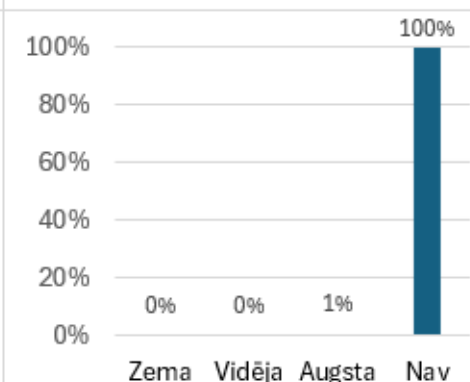
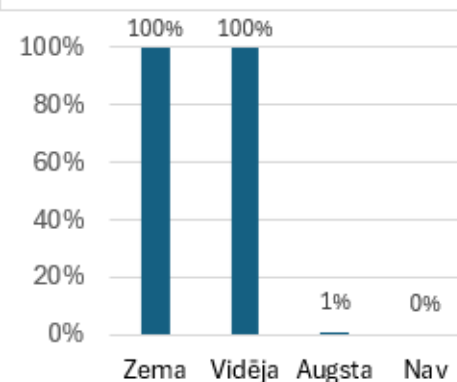
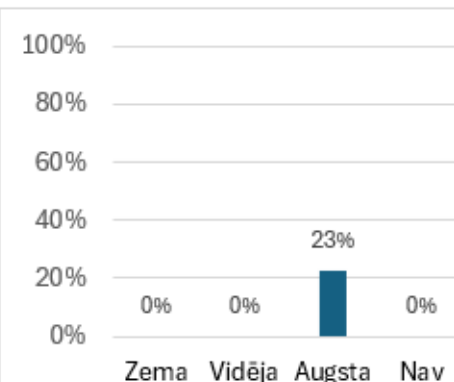
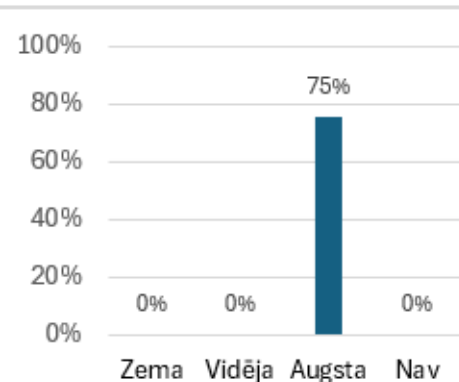
3

4

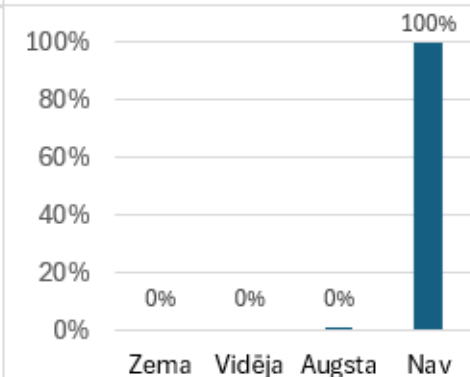
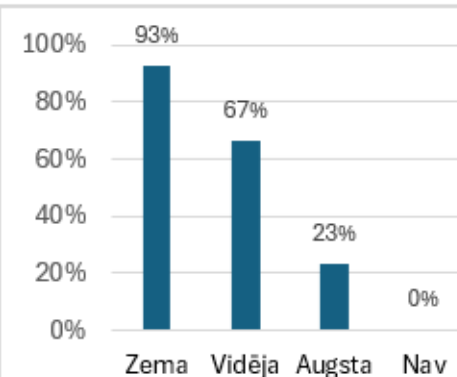
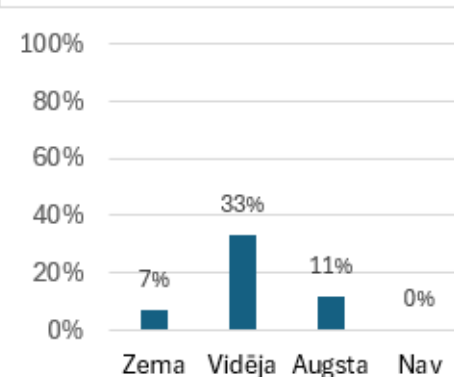
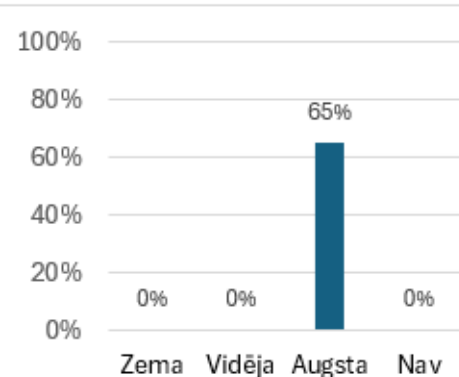
Finanšu plānošana

Iepirkšanās

Laika plānošana

1. Klasteris: stabili un patstāvīgi jaunieši

Šajā klasterī ir jaunieši, kuri demonstrē augstu patstāvības līmeni un veiksmīgi integrējas sabiedrībā. Viņiem nepieciešams minimāls atbalsts, galvenokārt konsultatīvs.

Galvenās atziņas:

- Lielākā daļa strādā un/vai sekmīgi mācās, bieži apvienojot abus. Ir skaidri nākotnes mērķi un izpratne par izglītības nozīmi.
- Dzīvo patstāvīgi, ir dzīvokli, regulāri un laicīgi veic komunālos maksājumus. Labi orientējas sociālajā vidē un spēj patstāvīgi izmantot nepieciešamos resursus.
- Ir laba izpratne par budžeta plānošanu, spēj veikt maksājumus un lietderīgi izmantot savus ienākumus.
- Nav komunikācijas grūtību, ir izveidots stabils sociālais loks (ģimene, draugi, partneri).

Raksturīgākie atslegvārdi: "spēj patstāvīgi", "ir nepieciešamās prasmes", "strādā", "mācās", "labas attiecības", "nav rēķinu kavējumu".

Raksturīgs komentārs (anonimizēti):

"Jaunietis ieguvis profesiju un strādā. Dzīvo patstāvīgi. Ir laba izpratne par budžeta plānošanu. Nepieciešamas nelielas konsultācijas par karjeras izaugsmes iespējām."

2. Klasteris: Jaunieši pārejas posmā ar nelieliem izaicinājumiem

Šajā klasterī ir jaunieši, kuri ir ceļā uz patstāvību, bet saskaras ar nelieliem, specifiskiem šķēršļiem. Viņiem ir pamata prasmes, bet pietrūkst pieredzes atsevišķās jomās.

•Galvenās atziņas:

- Ir teorētiskas zināšanas par budžetu, bet trūkst praktiskas pieredzes rēķinu apmaksā vai ilgtermiņa plānošanā. Reizēm tiek veikti spontāni pirkumi.
- Bieži dzīvo pie radiem (vecvecākiem, bijušajiem aizbildņiem) vai dienesta viesnīcās. Plāno uzsākt patstāvīgu dzīvi, bet nepieciešams atbalsts.
- Bieži apvieno mācības ar darbu, bet darbs var būt nepilnu slodzi vai ar mainīgiem ienākumiem.
- Kopumā labas attiecības ar tuviniekiem, bet var būt sociāli mazāk aktīvi un nepieciešama motivācija iesaistīties aktivitātēs ārpus mājas.

Raksturīgākie atslegvārdi: "nepieciešams neliels atbalsts", "nav pieredzes", "daļēji spēj", "plāno", "dzīvo kopā ar", "trūkst izpratnes".

Raksturīgs komentāru piemērs (anonimizēti):

"Jaunietis mācās tehnikumā un dzīvo pie vecmāmiņas. Ir pamata prasmes ēst gatavošanā un mājas uzkopšanā, bet finanšu jautājumus pilnībā risina vecmāmiņa. Nepieciešama praktiska pieredze rēķinu apmaksā."

3. Klasteris: Jaunieši ar izteiktām grūtībām vairākās jomās

Šajā klasterī ir jaunieši ar kompleksām problēmām, kuriem nepieciešams regulārs un intensīvs atbalsts. Grūtības parādās gan izglītībā un nodarbinātībā, gan sociālo un sadzīves prasmju apgūvē.

•**Galvenās atziņas:**

- Zema mācību motivācija, sekmības problēmas, dažkārt pamesta skola.
- Nav izpratnes par budžeta plānošanu, kas noved pie parādiem vai naudas izkrāpšanas. Nepieciešams pastāvīgs atbalsts finanšu pārvaldībā.
- Grūtības ar personīgo higiēnu, mājokļa uzturēšanu kārtībā, patstāvīgu ēst gatavošanu.
- Grūtības veidot kontaktu, zems pašvērtējums, nosliece uz sociāli vēlamām atbildēm, nevis patieso vajadzību atklāšanu. Dažkārt novērojamas atkarību pazīmes (smēķēšana, azartspēles).

Raksturīgākie atslegvārdi: "grūtības", "nav motivācijas", "nepieciešama palīdzība", "daļēji spēj", "nav izpratnes", "regulārs atbalsts".

Raksturīgs komentāru piemēri (anonimizēti):

"Jaunietim ir lielas grūtības ar mācībām, nav motivācijas un izpratnes par izglītības nozīmi. Grūti pieņemt palīdzību. Ir problēmas ar veļas mazgāšanu un higiēnas ievērošanu. Finansiāli paļaujas uz gadījuma darbiem."

4. Klasteris: Jaunieši ar smagiem funkcionāliem traucējumiem vai bez kontakta

Šis klasteris ir visneviendabīgākais. Tajā ir gan jaunieši, par kuriem trūkst jebkādas informācijas, gan jaunieši ar smagām veselības problēmām, kuriem nepieciešama pastāvīga aprūpe.

Galvenās atziņas:

- Komentāros bieži parādās frāze "nav informācijas", kas liecina, ka ar jauniešu nav izdevies nodibināt kontaktu.
- Jauniešiem ir noteikta invaliditāte (piemēram, 1. grupa), psihiski vai garīga rakstura traucējumi, kas prasa pastāvīgu aprūpi un uzraudzību. Pilnīgs prasmju trūkums vai nespēja tās pielietot veselības stāvokļa dēļ.
- Daži jaunieši dzīvo ārzemēs vai specializētās aprūpes iestādēs.

Raksturīgākie atslegvārdi: "nav informācijas", "invaliditāte", "dzīvo ārzemēs", "nepieciešama palīdzība", "nespēj veikt".

Raksturīgi komentāru piemēri (anonimizēti):

"Nav informācijas par jaunieša pašreizējo dzīvesvietu, pēdējā zināmā atrašanās vieta bija ārzemēs."

"Jaunietim ir 1. grupas invaliditāte. Dzīvo sociālās aprūpes centrā. Nepieciešama pastāvīga aprūpe un uzraudzība."

Salīdzinošā analīze starp klasteriem

Pazīme	1. Klasteris (Augsta funkcionēšana)	2. Klasteris (Pārejas posms)	3. Klasteris (Augsta riska)	4. Klasteris (Nav kontakta / Aprūpē)
Patstāvības līmenis	Augsts. Dzīvo patstāvīgi, strādā/mācās.	Vidējs. Daļēja patstāvība, bieži dzīvo pie radiem, nepieciešams atbalsts specifiskās jomās.	Zems. Nopietnas grūtības vairākās jomās, nepieciešams intensīvs atbalsts.	Ļoti zems vai nav informācijas. Bieži atkarīgi no aprūpes institūcijām.
Galvenais fokuss	Nākotnes plānošana, karjera, specifisku prasmju pilnveidošana.	Stabilizācija (darbs, mājoklis), praktiskās pieredzes gūšana (finanses, rēķini).	Pamatprasmju apguve (higiēna, budžets), motivācijas veicināšana, atkarību risināšana.	Kontakta nodibināšana vai specializētas aprūpes nodrošināšana.
Sociālā vide	Stabils atbalsta loks (ģimene, draugi).	Atbalsts no tuviniekiem, bet var būt sociāli mazaktīvi.	Bieži ierobežots vai problemātisks atbalsta loks.	Kontakts bieži vien ir tikai ar aprūpes personālu vai nav informācijas.
JAC loma	Konsultatīva un informatīva.	Virzoša, atbalstoša, praktisku padomu sniegšana.	Intensīva, visaptveroša palīdzība, krīzes intervence.	Informācijas iegūšana, sadarbība ar citām institūcijām, specializēts atbalsts.